

Ramon Folch

Duresa fràgil

L'any 1723, l'enginyer francès Jean Leblond de la Tour construí unes primeres motes de contenció per a la ciutat que Jean-Baptiste Le Moyne havia tingut l'estranya pensada de fundar, el 1718, en un lloc deprimit i aigualós arran del Mississipí, proper a la desembocadura del riu. El mateix Leblond redactà una mena de pla urbanístic elemental que convertí les quatre casotes malgirbades de Le Moyne en una ciutat incipient: la Nouvelle-Orléans.

Instal·lar-se al llarg del Mississipí fou un risc calculat que les motes anaven conjurant; desentendre-se'n, per contra, ha estat una temeritat. El progrés és enemic de la pusil·lanimitat, ben cert, però la imprudència és enemiga del progrés. Em sembla que aquesta idea subjau en el concepte de sostenibilitat.

El desenvolupisme ultrancer persegueix la duresa del sistema econòmic. Vol ser dur com el diamant, esmolat, eficaç. Se'n surt, però és fràgil, també com el diamant. És dur, però fràgil; esmolat, però sense mànec; eficaç, però ineficient. Mantenir les motes en condicions significava continuar invertint, gestionar la limitació, reconèixer els condicionaments ambientals. Ja duien tres segles fent-ho, fins que algun neoliberal il·luminat decidí que els diners "rendien" més en altres llocs. Es van prendre brillants decisions eficaçes, esmolades i dures... Però es fragilitzà el sistema. Uns minuts de vent huracanat han bastat per evidenciar-ho. I també, de passada, per deixar fora de joc les plataformes petrolieres del golf de Mèxic.

Sembla que els huracans s'enrobusteixen a causa de la incrementada presència de partícules en suspensió sobre l'Atlàntic, efecte de l'augment de la desertització africana. Sembla que abans del canvi climàtic vindran les alteracions del règim atmosfèric. Sembla que només hi ha petroli per a algunes dècades i, a sobre, una limitada capacitat per extreure'l i processar-lo. Sembla que tant una cosa com l'altra anuncia una crisi energètica, de preu o d'abastiment (*peak oil*). Sembla que alguns no ho volen veure. I sembla, també, que la guerra a l'Iraq, ultra costar massa, desorganitza molt (més d'un terç de la Guàrdia Nacional de Louisiana i quasi la meitat de la de Mississipí hi combat). Sembla que semblen massa coses per continuar fent el valent. Inundats i sense petroli. Una sola ventada, dues bitlles. Era més fàcil subestimar-ne la probabilitat. Qual-

Ni Leblond de la Tour, ni Adrien Pauger –l'altre enginyer real que l'ajudà–, ni els cartògrafs Thomas Jefferys o Isaac Tirion –que dreçaren els primers plànols de la població el 1759 i el 1769– no ho veien gens clar: aquell fanguissar inundable no era lloc per a una ciutat. Però Déu nos en guard d'un ja està fet. L'any 1763, quan França cedí Louisiana a la corona espanyola, a Nueva Orleans ja hi havia empadronades 3.200 ànimes, i n'hi havia 8.000 quan els Estats Units, l'any 1803, compraren Louisiana a Napoleó (que l'any 1800 havia recuperat el territori gràcies al segon Tractat de Sant Ildefons). Des d'aleshores, New Orleans no ha parat de créixer i de seguir fent motes i dics per guardar-se de les aigües del Mississipí i del llac Pontchartrain. De fet, entre 1717 i 1844 centenars de quilòmetres de tot el curs baix del riu esdevingueren una interminable successió de barreres protectores, constantment millorades i recrescudes de mitjan XIX ençà.

Trobo que aquestes coses fan pensar. Els humans assumim riscos perquè "per la vida es perd la vida", però entre el risc calculat i la imprudència temerària hi ha un bon tros.

"Instal·lar-se al llarg del Mississipí fou un risc calculat que la construcció de motes i dics ha anat conjurant; desentendre-se'n, per contra, ha estat una temeritat. [...] Els mals estudiants desenvolupistes solen riure amb petulància, però acaben suspenent"

sevol cosa és més fàcil que fer els deures. I és que els mals estudiants desenvolupistes solen riure amb petulància, però acaben suspenent.